

Polish journal of science

POLISH JOURNAL OF SCIENCE

№27 (2020)

VOL. 3

ISSN 3353-2389

Polish journal of science:

- has been founded by a council of scientists, with the aim of helping the knowledge and scientific achievements to contribute to the world.
- articles published in the journal are placed additionally within the journal in international indexes and libraries.
- is a free access to the electronic archive of the journal, as well as to published articles.
- before publication, the articles pass through a rigorous selection and peer review, in order to preserve the scientific foundation of information.

Editor in chief – J an Kamiński, Kozminski University

Secretary – Mateusz Kowalczyk

Agata Żurawska – University of Warsaw, Poland

Jakub Walisiewicz – University of Lodz, Poland

Paula Bronisz – University of Wrocław, Poland

Barbara Lewczuk – Poznan University of Technology, Poland

Andrzej Janowiak – AGH University of Science and Technology, Poland

Frankie Imbriano – University of Milan, Italy

Taylor Jonson – Indiana University Bloomington, USA

Remi Tognetti – Ecole Normale Supérieure de Cachan, France

Bjørn Evertsen – Harstad University College, Norway

Nathalie Westerlund – Umea University, Sweden

Thea Huszti – Aalborg University, Denmark

Aubergine Cloez – Université de Montpellier, France

Eva Maria Bates – University of Navarra, Spain

Enda Baciú – Vienna University of Technology, Austria

Also in the work of the editorial board are involved independent experts

1000 copies

POLISH JOURNAL OF SCIENCE

Wojciecha Górskiego 9, Warszawa, Poland, 00-033

email: editor@poljs.com

site: <http://www.poljs.com>

CONTENT

ECONOMIC SCIENCES

<i>Kekutia T.</i> TENDENCIES AND CHALLENGES OF EMPLOYEE VOLUNTARY TURNOVER	3	<i>Krulevsky M., Kravchenko A.</i> FEATURES OF CURRENCY REGULATION IN THE COUNTRIES OF THE EURASIAN ECONOMIC INTEGRATION AND PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF THE COMMON CURRENCY SPACE	39
<i>Kolomiets T.</i> INNOVATIONS IN AGRICULTURE: NECESSITY, PROBLEMS AND OPPORTUNITIES	6	<i>Pavlyuk I.</i> DEVELOPMENT OF BANK LENDING STRATEGIES FOR THE AGRICULTURAL SECTOR OF THE ECONOMY OF UKRAINE	43
<i>Denysiuk V.</i> REVIEW OF STATISTICAL DATA ANALYSIS SOFTWARE	14	<i>Ruzakova O.</i> OPTIMAL PLANNING IN MANAGEMENT TASKS.....	49
<i>Koliadenko D.</i> DEVELOPMENT OF SMALL ENTERPRISES IN THE REGION BY ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC REGULATION MECHANISM.....	24	<i>Fushtei L.</i> MODERN TENDENCIES OF DEVELOPMENT OF BRANCHES OF MEAT PRODUCT SUBCOMPLEX OF UKRAINE	59
<i>Koliadenko S.</i> ADVANTAGES, RISKS AND THREATS OF GLOBAL DIGITALIZATION.....	33		

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ М'ЯСОПРОДУКТОВОГО ПІДКОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ*Фузтей Л.Л.**Аспірант Вінницького національного аграрного університету***MODERN TENDENCIES OF DEVELOPMENT OF BRANCHES OF MEAT PRODUCT SUBCOMPLEX OF UKRAINE***Fushtei L.**Graduate student of Vinnytsia National Agrarian University***Анотація**

У статті розглянуто тенденції розвитку галузей м'ясопродуктового підкомплексу України. Визначено, що розвиток підприємств м'ясопродуктового підкомплексу України відіграє важливу роль в економіці країни, проте на даний час спостерігаються негативні процеси у галузі, що супроводжуються зменшенням поголів'я тварин та скороченням виробництва, що значно впливає на розвиток м'ясопродуктового підкомплексу та забезпечення населення продукцією м'ясного виробництва.

Досліджено загальну динаміку виробництва м'яса за галузями. Доведено, що не дивлячись на перспективність і важливість для економіки даної галузі, в Україні виробництво м'яса за видами зменшується, скорочується поголів'я худоби та птиці, знижується їх продуктивність. Здійснено аналіз основних показників стану ринку м'яса, що вказують на деградацію галузі. Наведено пропозиції, щодо перспективних напрямків розвитку галузі тваринництва.

Abstract

The article considers the development trends of the meat product subcomplex of Ukraine. It is determined that the development of meat products subcomplex of Ukraine plays an important role in the country's economy, but currently there are negative processes in the industry, accompanied by a decrease in livestock and production reduction, which significantly affects the development of meat subcomplex and population meat products.

The general dynamics of meat production by industries has been studied. It is proved that despite the prospects and importance for the economy of this industry, in Ukraine, meat production by species is declining, livestock and poultry are declining, their productivity is declining. An analysis of the main indicators of the state of the meat market, indicating the degradation of the industry. There are proposals for promising areas of development of the livestock industry.

Ключові слова: м'ясопродуктовий підкомплекс, розвиток, динаміка, експорт, імпорт, виробництво.

Keywords: meat product subcomplex, development, dynamics, export, import, production.

Постановка проблеми. Розвиток підприємств м'ясопродуктового підкомплексу України відіграє важливу роль в економіці країни, адже являється однією з пріоритетних галузей економіки країни, а також продовольчого комплексу України. Нестабільний стан розвитку цієї галузі викликає занепокоєння, адже розвиток галузі має визначальне значення в соціально-економічній ситуації, а також сприяє забезпеченню стабільної соціально-економічній ситуації в Україні.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питанням розвитку й функціонування м'ясопродуктового підкомплексу України присвячено багато праць вчених-економістів, зокрема П. Березівського, І. Власенко, Р. Логоші, І. Салькової, В. Меселя-Веселяка, однак динамічний розвиток галузі потребує постійного аналізу тенденцій розвитку, та факторів впливу на підкомплекс, адже саме ця галузь має визначальне значення в соціально-економічній ситуації, та забезпечує населення України м'ясом та м'ясопродуктами. Формулювання мети статті.

Мета статті полягає в дослідженні сучасних тенденцій розвитку м'ясопродуктового підкомплексу України та визначення пріоритетних напрямків діяльності для покращення діяльності м'ясопродуктового підкомплексу.

Виклад основного матеріалу дослідження.

М'ясо та м'ясопродукти є головним продуктом харчування більшості верств населення, а тому, його виробництво займає стратегічно важливе соціально-економічне значення. Ринок м'яса є індикатором стану розвитку багатьох галузей АПК, а також характеризує купівельну спроможність та добробут населення, через що привертає увагу аналітиків та експертів. Слід зазначити, що саме ринок м'яса є стратегічно важливим і значимим для забезпечення продовольчої безпеки держави. Під ринком продукції м'ясного скотарства слід розуміти сукупність відносин обміну як всередині м'ясопродуктового підкомплексу, так і між підкомплексом і споживачами продукції, які знаходяться за його межами. Ринок продукції м'ясного скотарства виконує такі функції: регулює виробництво, інформує товаровиробників про попит і пропозицію на продукцію; стимулює зростання обсягів виробництва за допомогою раціонального використання матеріальних ресурсів; сприяє стабілізації цін на продукцію галузі; виступає у ролі потужного важеля зниження витрат виробництва на одиницю продукції; забезпечує одержання прибутку кожному ефективно працюючому підприємству; сприяє прискоренню науково-технічного прогресу в галузі [1].

Баланс попиту і пропозиції всього м'яса (забійна вага)

	2018	2019	2019/2018 (%)
Запаси на початок періоду	174,74	209,52	119,9
Виробництво	2192,56	2263,49	103,2
С.-г. підприємства	1448,22	1521,67	105,1
Господарства населення	744,34	741,82	99,7
Імпорт	171,12	172	100,5
-Свіжа або охолоджена	16,26	15,86	97,5
- Морожена	150,65	151,94	100,9
-Готова продукція	4,21	4,19	99,5
Експорт	388,31	455	117,2
- Свіжа або охолоджена	86,79	99,2	114,3
-морожена	298,12	351,91	118
-готова продукція	3,4	3,89	114,4
Фонд споживання	1893,32	1940,23	102,5
Втрати, інші витрати	47,27	48,71	103
Запаси на кінець періоду	209,52	201,07	96

Джерело: [12]

На жаль, виробництво м'яса великої рогатої худоби в Україні щорічно скорочується, і протягом останніх років мало тенденцію до скорочення. Однак у багатьох країнах світу саме ця галузь є однією

з найприбутковіших і перспективних напрямків агробізнесу.

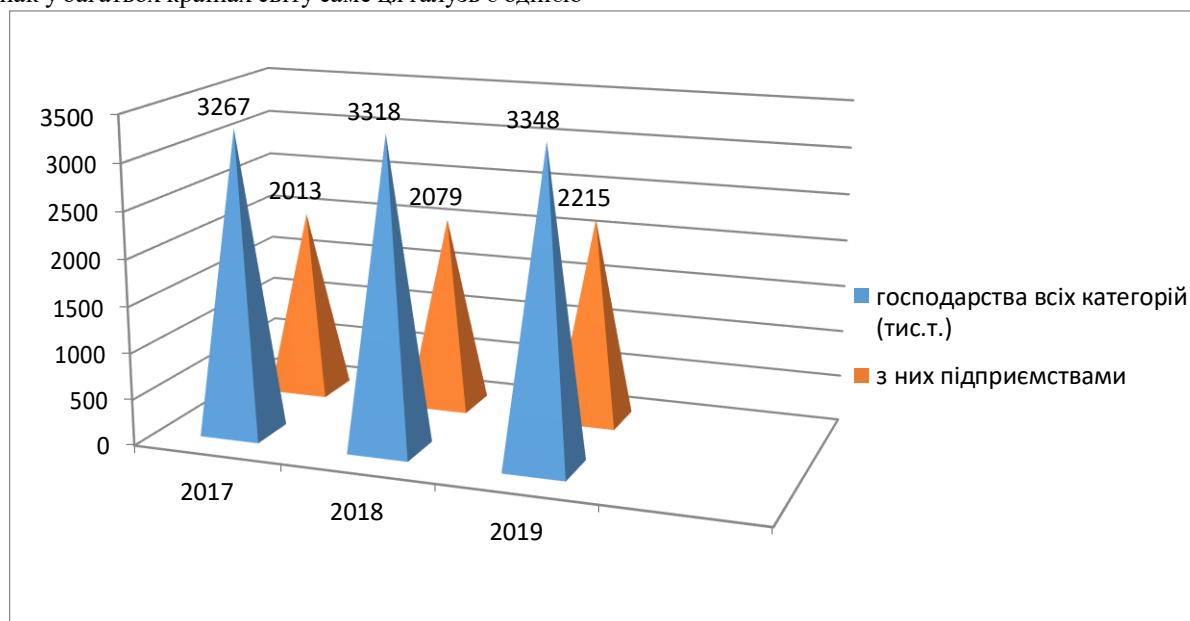

Рис. 1 Реалізація на забій с/г тварин у живій масі

Джерело: Сформовано автором на основі [2].

Україна в 2019 року збільшила виробництво м'яса до 2,146 млн тонн живої ваги - на 6,5%

порівняно із аналогічним періодом попереднього року (2,014 млн тонн).

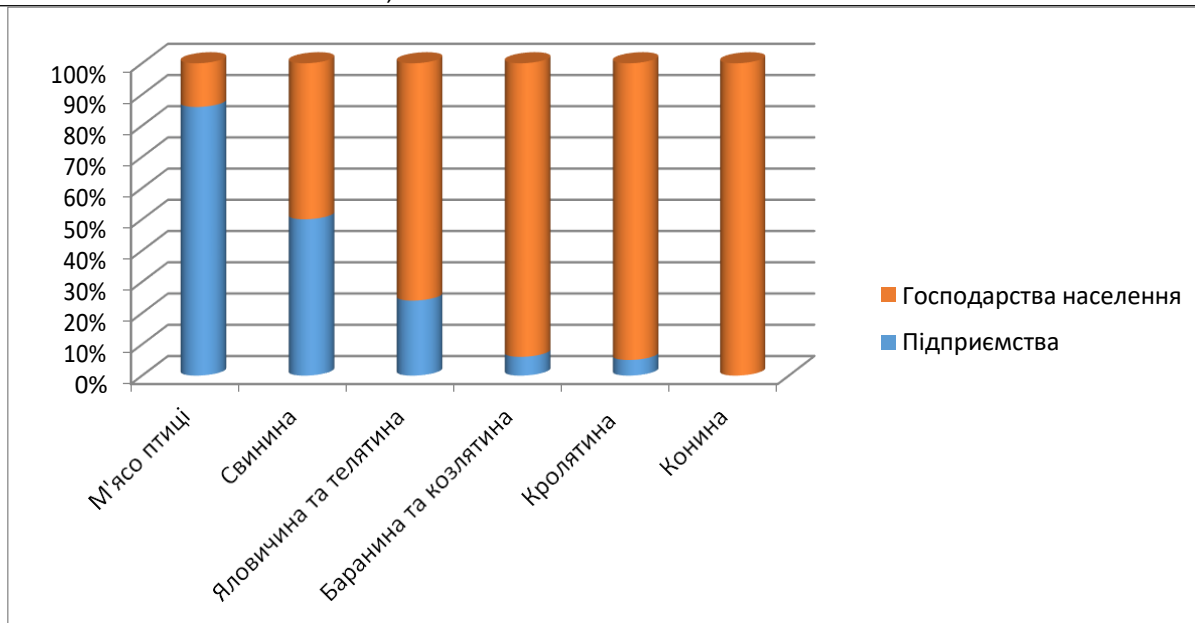

Рис. 2 Виробництво м'яса за категоріями господарств, %

Джерело: Сформовано автором на основі [2].

На підприємствах країни у 2019 році було вироблено для реалізації на забій сільськогосподарських тварин загальною вагою 1,498 млн тонн, що на 11,2% більше ніж, було вироблено торік (1,347 млн тонн).

У господарствах населення реалізовано на забій тварин м'яса вагою 647,5 тис. тонн - на 2,9% менше, ніж за січень-серпень минулого року (667,1 тис. тонн).

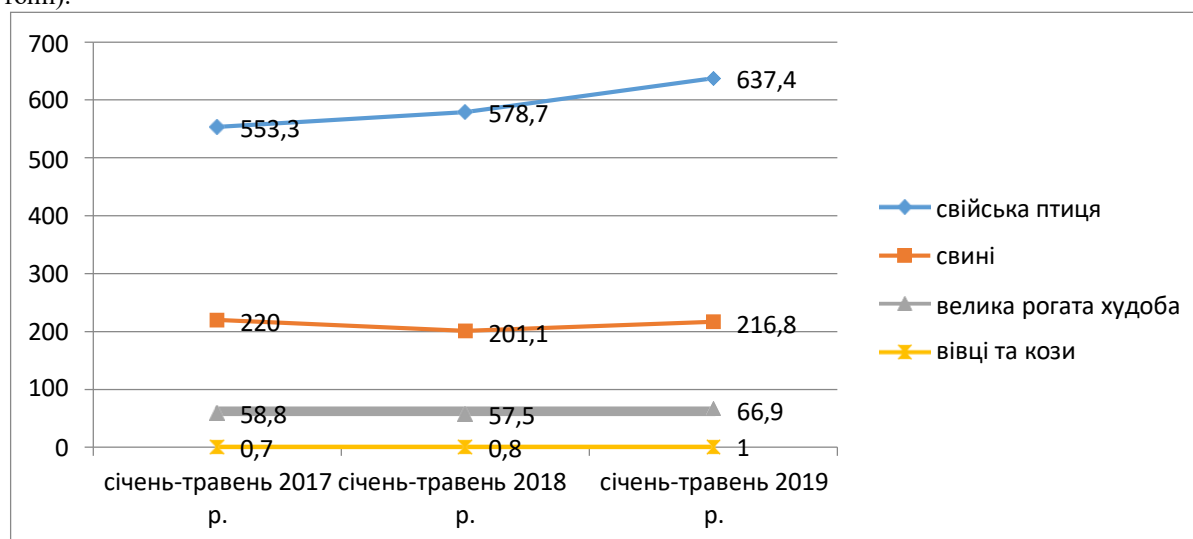

Рис. 3 Структура реалізованого м'яса на забій (у живій масі) підприємствами України тис. тонн

Джерело: Сформовано автором на основі [2].

За 2019 рік обсяги реалізації на забій сільськогосподарських тварин в Україні збільшилися на 4,8% у порівнянні з аналогічним періодом 2018 року — майже до 3,5 млн тонн.

За минулий рік в Україні було реалізовано на забій 3,48 млн тонн сільськогосподарських тварин (у живій масі), що на 4,8% більше, ніж за 2018 рік. У тому числі сільськогосподарські підприємства реалізували на забій 2,29 млн тонн сільськогосподарських тварин (на 9% більше, ніж у 2018 році), господарства населення — 1,19 млн тонн (на 2,1% менше).

Найбільші обсяги реалізації на забій сільськогосподарських тварин у 2019 році продемонстрували у Вінницькій (635,2 тис. тонн; на 31,3% більше, ніж за 2018 рік), Черкаській (475,2 тис. тонн; на 5,7% більше) та Дніпропетровській (321,3 тис. тонн; на 0,7% більше) областях.

Найменше сільськогосподарських тварин у минулому році реалізували на забій у Луганській (14,1 тис. тонн; на 24,8% більше, ніж у 2018 році), Миколаївській (50,7 тис. тонн; на 10,1% менше) та Чернігівській (51,5 тис. тонн; на 6,8% більше) областях [9].

Реалізація на забій сільськогосподарських тварин у 2019 році по областях

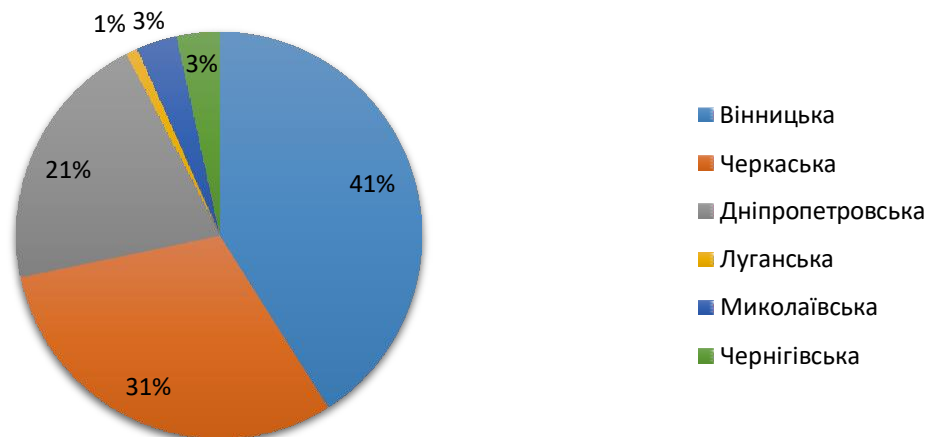

Рис.4 Реалізація на забій сільськогосподарських тварин у 2019 році по областях.

Джерело: Сформовано автором на основі [9].

У загальній структурі вітчизняного виробництва м'яса 56 % становить птиця, 14% – свинина та 5% – яловичина й телятина. Відзначається чітка тенденція скорочення виробництва останніх і нарощування м'яса птиці.

Найефективнішим в Україні є ринок м'яса птиці: тут відсутні суттєві проблемні питання щодо виробництва, якості, збуту чи експорту продукції.

Найбільш проблемним сегментом натомість залишається виробництво яловичини й телятини – воно є низько-ефективним і майже на 3/4 сконцентровано в господарствах приватного сектора. Розвиток галузі з урахуванням світових тенденцій, орієнтація на потреби споживчого ринку є складним, проте стратегічно важливим питанням [5].

Загало 2 15 тис. тонн у 2017 році

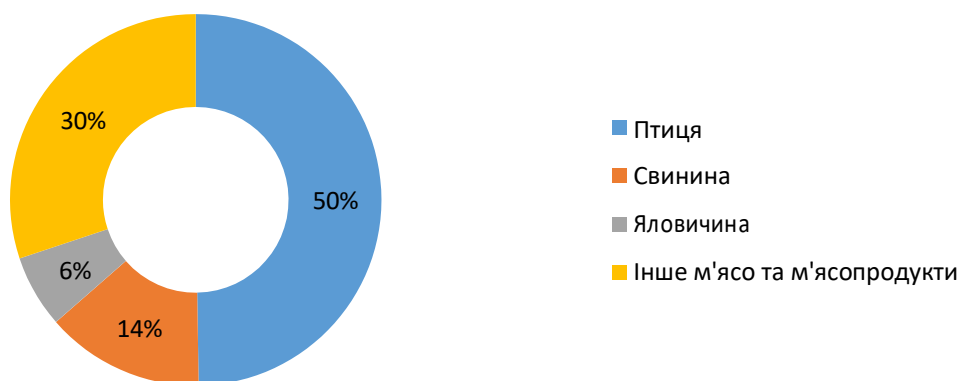

Рис. 5 Виробництво м'яса та м'ясопродуктів у 2017 році

Джерело: Сформовано автором на основі [2].

Загалом 198 тис. тонн у 2018 році

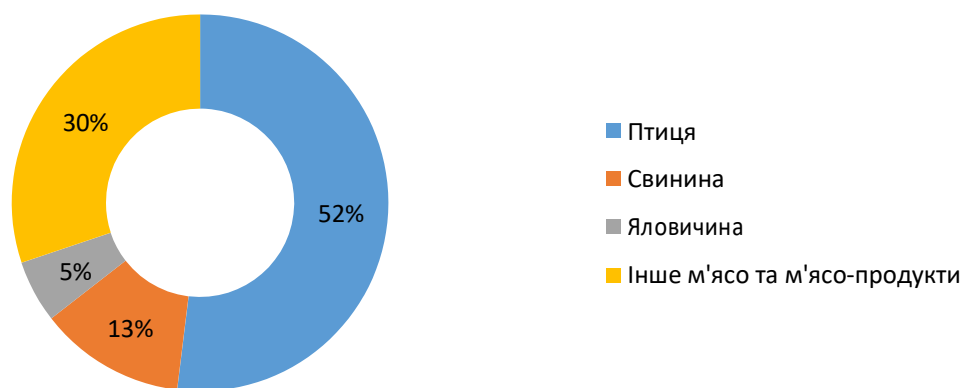

Рис. 6 Виробництво м'яса та м'ясопродуктів у 2018 році

Джерело: Сформовано автором на основі [2].

Загалом 275 тис. тонн у 2019 році

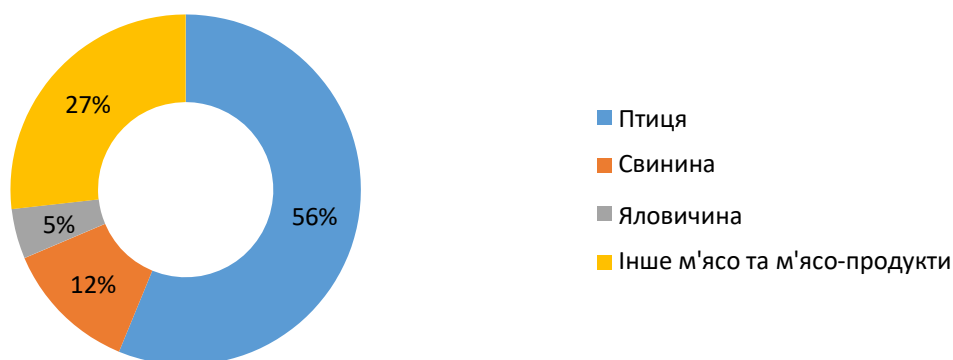

Рис. 7 Виробництво м'яса та м'ясопродуктів у 2019 році

Джерело: Сформовано автором на основі [2].

Ринок яловичини, через стійку тенденцію скорочення виробництва став найбільш проблемним сегментом галузі. Така тенденція пояснюється тим, що у населення зменшується купівельна спроможність, а враховуючи цінову політику на ринку м'яса, яловичина є найдорожчим видом м'яса, через що фактично українці не можуть собі дозволити в достатній кількості споживати всі види червоного м'яса. Що ж до виробників яловичини, то більшість з них працюючи на внутрішньому ринку являються на грані рентабельності через низьку купівельну спроможність населення та відсутність державної підтримки [5].

Україні в 2019 році налічувалось 3,7 млн голів ВРХ, що на 3,5% менше ніж у 2018 році (3,86 млн голів).

Більше половини від усієї чисельності поголів'я становлять корови – 1,9 млн голів. В 2019

році серед чисельності ВРХ відбулося зменшення на 3% у порівнянні з 2018 роком (1,930 млн голів проти 2,012 млн голів).

Чисельність ВРХ у промисловому секторі знизилась на 4,6% (1,134 млн голів у 2019 році проти 1,189 млн голів у 2018 році). Найбільша чисельність поголів'я відзначається в трьох областях: Полтавській (139 тис. голів; - 5,6%), Черкаській (115,3 тис. голів; -2,4%), Чернігівській (5,4%). Розглядаючи динаміку поголів'я корів, варто звернути увагу на його зменшення на 3,5% (460 тис. голів проти 477 тис. голів у 2018 році). Основна частина ВРХ зосереджена в господарствах населення (близько 70% всього поголів'я ВРХ і 76% корів). Загальна чисельність ВРХ на господарствах населення склала 2,595 млн. голів, що на 3% менші у порівнянні з 2018 роком [12].

Баланс попиту і пропозиції яловичини (у забійній вазі)

	2018	2019	2019/2018 (%)
Запаси на початок періоду	37,3	28,35	76
Виробництво	264,14	256,44	97
С.-г. підприємства	67,41	66,66	99
Господарства населення	196,72	189,78	96
Імпорт	2,16	2	93
-Свіжа або охолоджена	0,3	0,27	90
- Морожена	1,59	1,47	92
-Готова продукція	0,28	0,26	93
Експорт	55,02	50	91
- Свіжа або охолоджена	19,28	17,52	91
-морожена	34,28	31,15	91
-готова продукція	1,46	1,33	91
Фонд споживання	214,89	198,45	92
Втрати, інші витрати	5,33	5,17	97
Запаси на кінець періоду	28,35	33,18	117

Джерело [12]

Щодо виробництва свинини, то у 2019 році вітчизняне поголів'я свиней склало 6,02 млн. гол, що на 0,6 % нижче чисельності у 2018 році (6,05 млн. гол). Чисельність у господарствах населення стабільно знижується – на 6,1% до 2,5 млн. голів, в той час як промислове поголів'я поступово відновлюється за рахунок імпорту живця.

Найбільше за даний період зменшилось поголів'я в Одеській, Херсонській, дніпропетровській та Тернопільській областях. Серед фермерських

підприємств найбільше зростання відбулось у Харківській, Чернівецькій, Закарпатській та Львівській областях.

Серед фермерським господарств найбільше зростання у 2019 році зафіксовано в таких областях: Львівській (приріст 50,7 тис. голів), Київській (приріст 38,3 тис. голів), Черкаській (приріст 19,4 тис. голів), Івано-Франківській (приріст 18,8 тис. голів), Чернігівській (приріст 17,9 тис. голів), Чернівецькій (приріст 15 тис. голів)

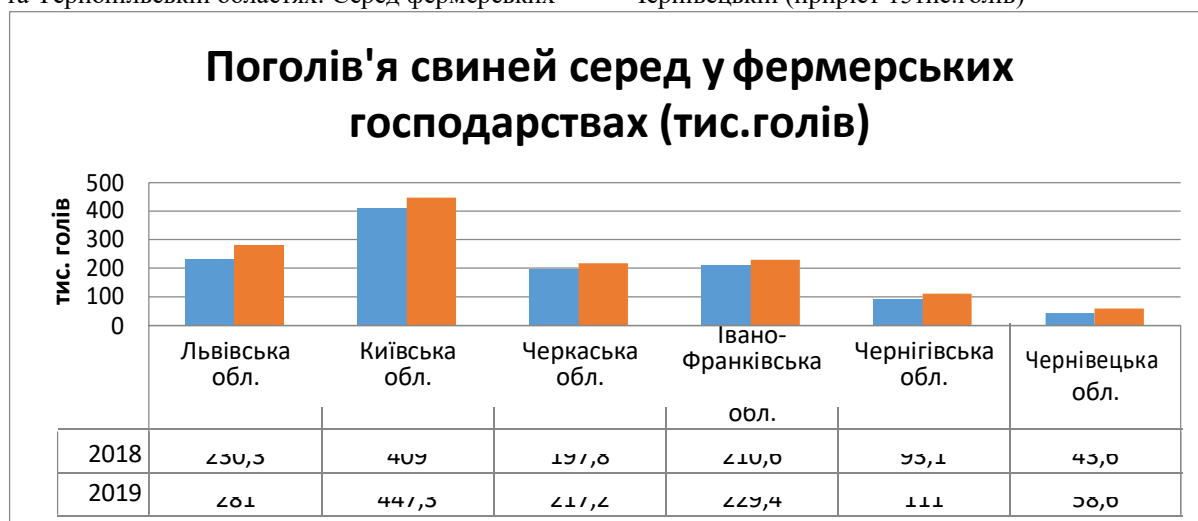

Рис. 8 Поголів'я свиней у фермерських господарствах (тис. голів)

Джерело: Сформовано автором на основі [12].

Таблиця 3

Баланс попиту і пропозиції свинини (у забійній вазі)

	2018	2019	2019/2018 (%)
Запаси на початок періоду	49,07	49,12	100,1
Виробництво	179,42	170,31	94,9
С.-г. підприємства	73,49	75	102,1
Господарства населення	105,93	95,31	90
Імпорт	2,26	9,3	411,5
Експорт	0,84	0,44	52,4
Фонд споживання	181,96	179,58	98,7
Втрати, інші витрати	3,36	3,59	98,9
Запаси на кінець періоду	50,14	46	91,7

Джерело [12].

М'ясо птиці чи не єдина галузь у тваринництві яка демонструє стабільний розвиток. Виробництво м'яса птиці з року в рік росте, збільшуються також обсяги експорту даного виду м'ясної продукції, як і розширюється його географія. Попит на дану продукцію на вітчизняному ринку також росте за рахунок найнижчої ціни порівняно зі свининою та яловичиною.

Загальна чисельність свійської птиці стабільно зростає протягом останніх трьох років. У 2019 році приріст на господарствах усіх категорій склав 4,6% (210,4 млн голів проти 201,1 млн голів у 2018 році). Найчисельніше поголів'я зафіксовано на господарствах усіх категорій Вінницької (37,4 млн голів), Черкаської (25,99 млн голів), Київської (25,4 млн голів) і Дніпропетровській (19,5 млн голів) областях.

У промисловому секторі чисельність зростає до 124,6 млн голів, або на 7,8%, якщо порівнювати з показниками 2018 року (115,6 млн голів). Позитивній динаміці сприяв приріст на підприємствах п'ятнадцяти областей України. Найбільше зростання зафіксовано у Вінницькій (приріст 9,4 млн голів), Черкаській (приріст 1,8 млн голів) і Харківській (приріст 1,2 млн голів).

Зростання на господарствах населення у 2019 становить 0,4% (85,8 млн голів проти 85,5 млн у 2018 році). Найбільший приріст відбувся в Київській (приріст 411 тис. голів), Дніпропетровській (приріст 302,5 тис. голів), Львівській (приріст 188 тис. голів) і Черкаській (приріст 178 тис. голів) областях.

Загалом виробництво м'яса та субпродуктів птиці у 2019 році склав 100,7 тис. т в місяць.

Таблиця 4

Баланс попиту і пропозиції м'яса свійської птиці (у забійній вазі)

	2018	2019	2019/2018 (%)
Запаси на початок періоду	93,99	100,67	113,5
Виробництво	300,7	333,3	110,8
С.-г. підприємства	257,5	285,3	110,8
Господарства населення	43,2	47,9	110,9
Імпорт	31,45	31,28	99,5
Експорт	75,12	104,1	138,6
Фонд споживання	238,07	259,65	109,1
Втрати, інші витрати	6,64	7,29	109,8
Запаси на кінець періоду	92,87	105,22	113,3

Джерело [12].

При вивченні категорії споживання використовуються поняття «ефект доходу» і «ефект заміщення». Ефект доходу полягає в тому, що якщо ціна на будь-який товар знижується, то у споживача вивільняється частина доходу для купівлі додаткових одиниць даного чи будь-якого іншого товару.

Згідно з ефектом заміщення, споживач буде купувати більше продукції, ціна якої знизилася, і замінювати нею інші товари, які при цьому відносно дорожчають. Наприклад, зниження ціни на м'ясо птиці змушує купувати його у більших обсягах порівняно із яловичиною та свининою [6].

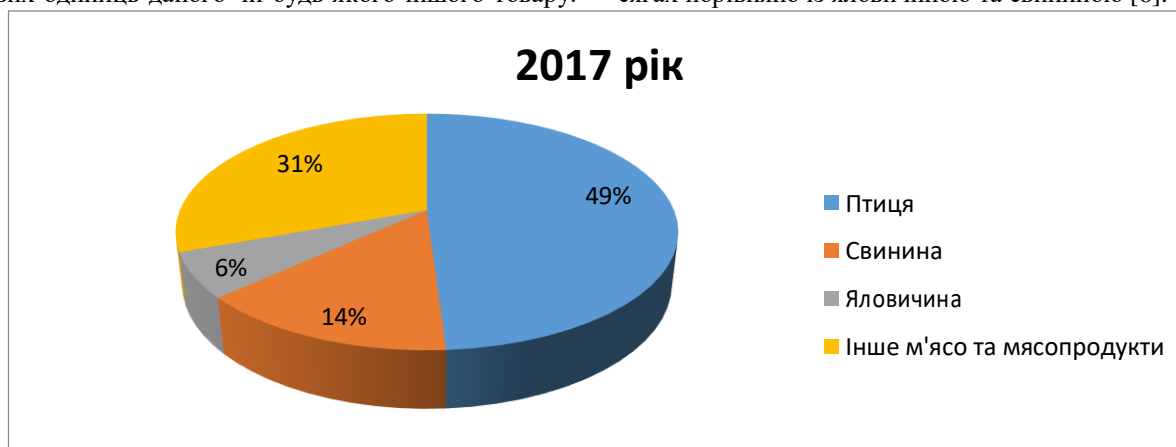

Рис. 9 Річний обсяг споживання м'яса та м'ясопродуктів пересічним Українцем у 2017 році. Джерело: Сформовано автором на основі [2].

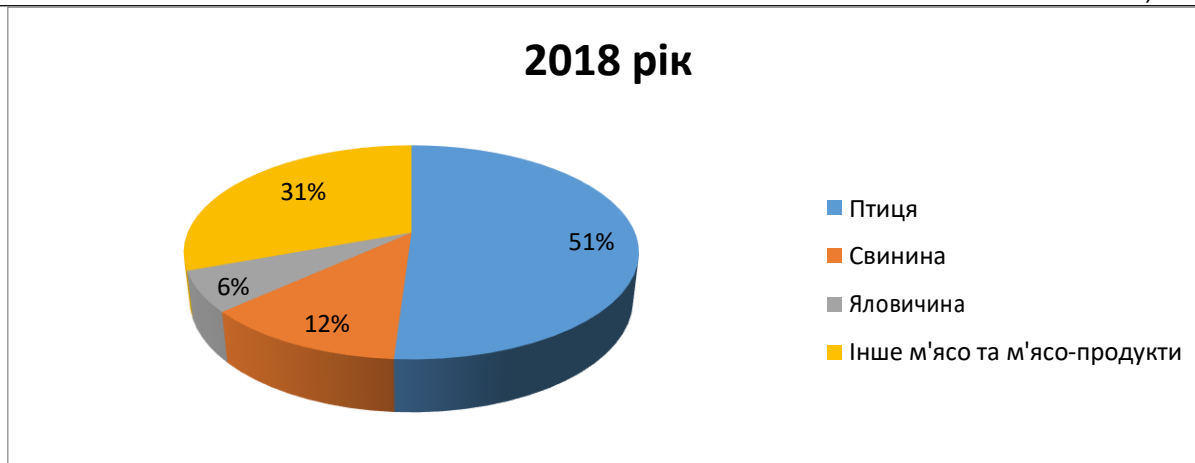

Рис. 10 Річний обсяг споживання м'яса та м'ясопродуктів пересічним Українцем у 2018 році.
Джерело: Сформовано автором на основі [2].

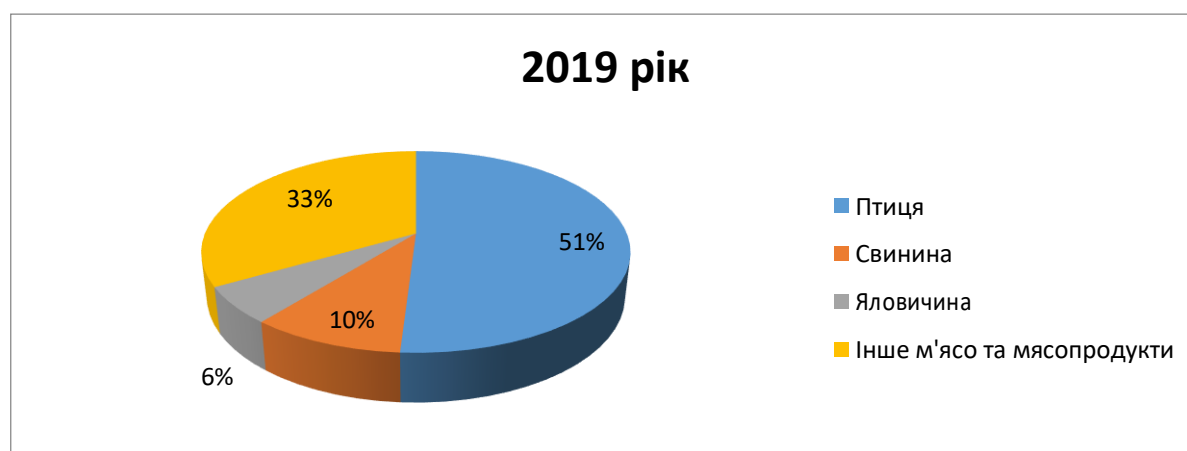

Рис. 11 Річний обсяг споживання м'яса та м'ясопродуктів пересічним Українцем у 2019 році.
Джерело: Сформовано автором на основі [2].

Нині в Україні основною проблемою для населення є не фізична відсутність продуктів харчування, а обмежені економічні можливості їх придбання. Звідси постає проблема забезпечення населення країни науково обґрунтованої потреби у продуктах харчування для забезпечення активного та здорового життя, щоб отримувати з продуктами харчування необхідну кількість калорій. Отже, важливими чинниками соціального аспекту забезпечення продовольчої безпеки є фізична й економічна доступність населення до продуктів харчування [6].

У багатьох державах розраховуються науково обґрунтовані норми споживання основних продуктів харчування на основі врахування традицій країн, кліматичних та інших умов. Наприклад, у багатьох країнах Заходу високий рівень розвитку сільського господарства і ввезення продовольства за кордону забезпечують споживання в середньому на душу населення вище раціональних норм. А в окремих країнах Азії, Африки, Латинської Америки споживання продуктів харчування на душу населення істотно нижче необхідної норми.

Найбільшими споживачами м'яса є громадяни США – на них припадає близько 120 кг на душу населення в рік., Угорщина – 82 кг, Австралія – 106 кг, Данія – 95 і Канада – 98 кг. У країнах ЄС у середньому споживають близько 87 кг м'яса з розрахунку на душу населення, у країнах Східної Європи (у тому числі й у країнах, що недавно приєдналися до Євросоюзу) не більше 79 кг, Бразилії близько 62 кг, у Індії близько 35 кг, у Китаї – 38 кг [7].

Взагалі, рівень споживання м'яса на душу населення на рік в Україні на 35 – 45 % нижчий, ніж у розвинутих країнах світу. Ураховуючи його якісний склад (субпродукти й жир-сирець), він знизився до критичного. У середньому по Україні м'яса споживається 49 кг на одну особу на рік. За науково обґрунтованої норми, цей показник має бути 82 кг. За рахунок швидкого зростання обсягів вирощування птиці в Україні вдалося частково вирішити проблему дефіциту м'яса, хоча це призвело до порушення науково обґрунтованої структури його споживання та раціонального співвідношення між окремими видами [3; 4].

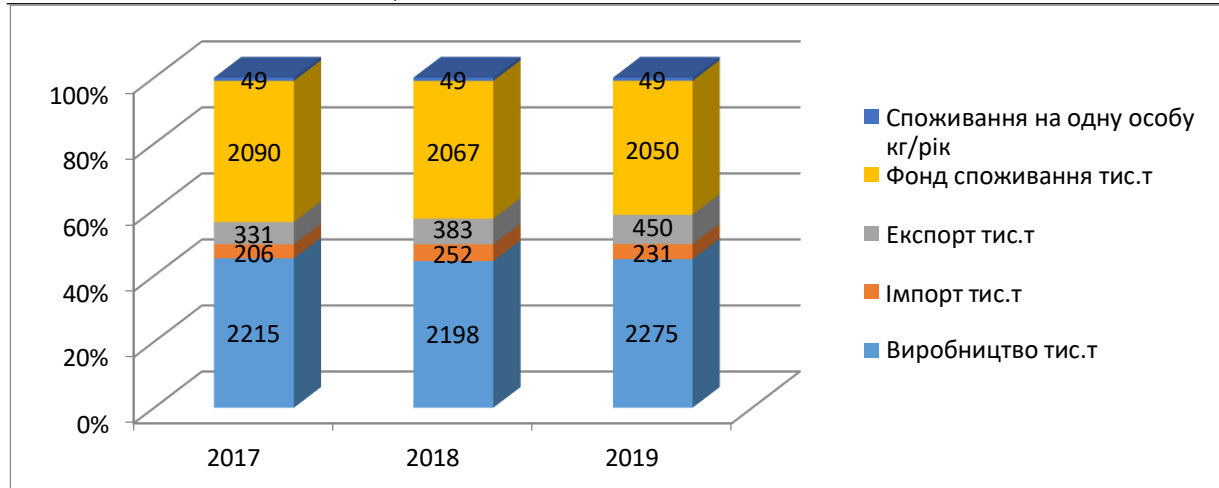

Рис. 12 Річний баланс м'яса та м'ясопродуктів в Україні

Джерело: Сформовано автором на основі [2].

Провідною позицією вітчизняного експорту залишається м'ясо птиці, частка якого у загальних обсягах становить біля 77%, або 271 тис. тонн, що на 13% більше, ніж роком раніше. Найбільшим попитом українське м'ясо птиці у поточному році користується у Єгипті, Нідерландах, Іраку [10]. Основними імпортерами яловичини та свинини є країни колишнього СРСР – Білорусь, Грузія, Казахстан, Молдова, Азербайджан. М'ясний імпорт, в основному, представлений свининою та м'ясом птиці. При цьому, імпорт м'яса птиці за 2019 р. збільшився на 41%, свинини – на 19%. Імпортується м'ясна продукція, переважно, із країн ЄС (Польщі, Німеччини, Данії та Угорщини). Частка імпорту у внутрішньому продовольчому споживанні у 2019 р. склала 10% [10].

Перспективним імпортером українського м'яса можуть стати Об'єднані Арабські Емірати, представники яких під час зустрічі української та арабської сторін висловили зацікавленість в імпорті з України живих овець, м'яса баранини, а також іншої сільськогосподарської продукції [10].

Україна експортувала на 23,3% більше м'яса птиці, ніж торік. Натуральний обсяг експорту склав 408 тис. т. Топ-3 покупці - Нідерланди, Словаччина, Саудівська Аравія. Імпорт теж трохи зріс — із 133 до 136 тис. т. Україна переважно купувала м'ясо птиці в Польщі, Німеччині та Угорщині [11]. Лідером галузі залишається компанія «МХП» (ТМ «Наша Ряба», «Бащинський»). У лютому 2019 року агрохолдинг завершив операцію з придбання більше 90% акцій словенської компанії Perutnina Ptuj, яка у свою чергу володіє потужностями з вирощування бройлерів у Словенії, Хорватії, Сербії, Боснії та Герцеговині. На другому місці за часткою ринку — ТОВ «Комплекс Агромарс» (ТМ «Гаврилівські курчата»), на третьому — ТОВ «Птахокомплекс «Дніпровський» [11].

В багатьох районах аграрні підприємства останніми роками значно скоротили виробництво м'яса у зв'язку зі скороченням кількості поголів'я, незадовільною селекційно-племінною роботою, ціновою політикою тощо. Питання збільшення виробництва вітчизняної м'ясопродукції можна

вирішити протягом 3–5 років за умови співпраці державних структур, аграрних підприємств, особистих селянських і фермерських господарств та переробних підприємств [14].

Відсутність єдиної державної та регіональної політики у сфері м'ясопродуктового підкомплексу призвело до розбалансованості функціонування його головних ланок, порушенню організаційно-економічних відносин між ними, послабило вплив держави на процес відтворення. Держава повинна підтримувати вітчизняних виробників незалежно від форми власності та розмірів господарства [17, с.27-29].

В наш час найгострішими проблемами для економіки країни є:

- низький рівень платоспроможного попиту населення на харчові продукти;
- недостатній рівень розвитку інфраструктури внутрішнього ринку;
- цінова диспропорція на ринку сільськогосподарської продукції та матеріально-технічних ресурсів;
- недостатній рівень інноваційної та інвестиційної активності в сфері виробництва сільськогосподарської продукції та продовольства.

Заходи державного регулювання повинні забезпечувати динамічний розвиток ринку м'яса і м'ясопродуктів, стимулювати попит і пропозицію високоякісних продуктів харчування, тим самим, підвищувати прибутковість сільських товаровиробників і переробників м'ясної сировини, тобто мають відповідати інтересам сільськогосподарських виробників переробників і споживачів м'ясної продукції [17, с.27-29].

З метою подолання кризової ситуації, що склалась у вітчизняному м'ясопродуктовому підкомплексі, доцільно розробити цільову програму розвитку галузей м'ясного тваринництва, а також стимулювати великотоварне виробництво в спеціалізованих господарствах та тваринницьких комплексах. Також доцільним є забезпечення необхідних умов для розвитку дрібнотоварного виробництва та особистих селянських господарств. Серед шляхів реалізації цих завдань слід назвати

сприяння вертикальній інтеграції агропромислового сектору, інвестування капіталів переробних підприємств у розвиток їхньої сировинної бази, надання інформаційної та методичної підтримки інвестуванню в розвиток сільгоспвиробництва, спрощення процесів реєстрації аграрних інвестицій, надання гарантій землекористування інвесторам у період до скасування мораторію на продаж сільськогосподарських земель, здійснення моніторингу світового та вітчизняного аграрного ринку, розроблення механізму виявлення та попередження зовнішніх і внутрішніх загроз продовольчій безпеці України [15].

Однією з основних проблем, яка постала перед м'ясопродуктовим підкомплексом, є зниження обсягів і збитковість виробництва продукції. Особливо складною є ситуація щодо вирощування великої рогатої худоби. Саме ця галузь вимагає значних капітальних витрат для відновлення та організації виробництва (відновлення племінного й товарного стада, будівель, обладнання, техніки). З урахуванням зростаючих цін на сільськогосподарську продукцію на світових ринках і збільшення споживання м'яса та м'ясопродуктів у країнах, що розвиваються, виробництво продукції тваринництва може стати одним з найприбутковіших секторів національної економіки [15].

Розглянувши тенденції розвитку ринку м'яса в Україні можна зробити висновки, що не дивлячись на те, що попит на свинину та яловичину постійно зростають, саме ці галузі м'ясопродуктового підкомплексу перебувають у кризовому стані і їх виробництво постійно скорочується. Дослідження показують, що м'ясопродуктовий підкомплекс України розвивається лише за рахунок виробництва та переробки м'яса птиці. Для збалансування виробництва м'яса потрібно здійснити цілий комплекс заходів, які будуть спрямовані на розвиток саме цієї галузі виробництва. Отже, м'ясопродуктовий підкомплекс України може стати прибутковим та конкурентоспроможним, але для цього потрібно здійснити ряд організаційно-економічних заходів, які сприятимуть розвитку ринку м'яса та формувати експортний потенціал даної галузі. В Україні значна частина виробництва м'ясної продукції, зокрема яловичини та свинини, зосереджена в приватних господарствах населення, тому для розвитку даної галузі доцільно здійснити такі економічно-організаційні заходи, як: надати державну допомогу виробникам свинини та яловичини для збільшення обсягів виробництва; сприяти залученню інвестицій саме в м'ясну галузь України; розвивати мережі збуту для невеликих приватних господарств, оскільки саме вони на сьогодні являються найбільшими виробниками м'ясної продукції [16].

Висновки. М'ясопродуктовий підкомплекс являється найголовнішою складовою АПК України, головним завданням якої є забезпечення внутрішньої потреби держави м'ясом. Проте, не дивлячись на те, що попит на свинину та яловичину постійно зростають, саме ці галузі м'ясопродуктового підкомплексу перебувають у кризовому стані і їх виробництво постійно скорочується. Сучасні

тенденції розвитку галузі показують, що підкомплекс функціонує лише за рахунок виробництва та переробки м'яса птиці. Хоча і попит на свинину та яловичину постійно зростають, саме ці галузі м'ясопродуктового підкомплексу перебувають у кризовому стані і їх виробництво постійно скорочується. М'ясопродуктовий підкомплекс має потребу у конкурентоспроможному розвитку, що базуватиметься на інноваційно-інвестиційній діяльності. Формування конкурентоспроможності виробників м'ясної продукції можливе лише за умов підвищення ефективності виробництва, модернізаційно-інноваційної діяльності, державної підтримки та кредитування, вирішення проблеми взаємовідносин між постачальниками та переробниками сировини. М'ясопродуктовий підкомплекс, як один з пріоритетних напрямків розвитку економіки може стати прибутковим, але для цього потрібно здійснити ряд організаційно-економічних заходів, які будуть сприяти розвитку ринку м'яса а також формувати його експортний потенціал. Оскільки в Україні більша частина виробників м'ясної продукції, зокрема яловичини та свинини, зосереджена в приватних господарствах населення, то для розвитку галузі потрібно здійснити такі економічно-організаційні заходи, як: надати державну допомогу виробникам свинини та яловичини на збільшення обсягів виробництва; менеджменту і виробництва інвестицій саме в м'ясну галузь України; розширювати та сприяти розвитку мереж збуту для невеликих приватних господарств, які сьогодні являються найбільшими виробниками м'ясної продукції.

Список літератури

1. Свиноус І.В. Роль і місце складових ринкової інфраструктури в ланцюгу товароруку тваринницької продукції від ОСГ до кінцевого споживача // І.В. Свиноус, О.А. Шуст, Б.Г. Міхняк // Вісник Хмельницького національного університету, 2010. – № 5. – Т.4. – С.134-137.
2. <https://ukrstat.gov.ua>.
3. Україна за 2014 р.: стат. зб. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>. (3.09.16).
4. Україна посідає 85-е місце в світі за споживанням м'яса на душу населення. URL: <http://shuvar.com/index.php?mod=news&cmd=details&id=620>. (3.09.16). https://ag.arizona.edu/arec/wemc/papers/Today_Tomorrows.html. (12.08.16).
5. Vlasenko, V. & Levicky, I. (2017). Suchasnyi stan zabezpechennia derzhavy miasom ta tendentsii yoho spozhyvannia naseleнням Ukrainy [Current state of the country provision with meat and meat consumption tendencies in Ukraine]. Socio-Economic Problems and the State. 16 (1), 15-23.
6. Шуст О.А. Ринок продукції м'ясного скотарства в Україні: теоретико-прикладні аспекти розвитку та регулювання: монографія / О.А. Шуст. – Біла Церква, 2011. – 336 с.
7. Милейко Я. Ковбаси багато, шинки багато... / Я. Милейко // Пропозиція. – 2004. – № 5. – С. 28

8. https://agropolit.com/media/infographics/original/00/00/94/19_07_01_infographic_market_meat-2-18113.png
9. <https://agronews.ua/news/zbil-shylys-obshyah-realizatsii-na-zabiy-sil-s-kohosptvaryn/>
10. Регмі А., Мелхар М. Світове сільське господарство та торгівля. URL: <http://www.ukragroportal.com/propoz/tem.html?PropozRu-bID=10&Year=&NumID=&obl=&ItemID=102&Page=160>. (12.08.16).
11. Agravery.com
12. Інформаційно-аналітичний звіт по ринкам м'ясних виробів за квітень-травень <https://issuu.com/ukrainian-food/docs/>
13. Інформаційно - аналітичний звіт по ринкам м'ясних виробів. Лютий 2019 <https://issuu.com/ukrainian-food/docs/>_____2019.
14. Салькова І.Ю. Пріоритетні напрямки розвитку птахопродуктового підкомплексу АПК України / І.Ю. Салькова // Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. – 2015. – № 4. – С. 35-42.
15. Салькова І.Ю., Фуштей Л.Л. Теоретичні основи та можливості розвитку м'ясопродуктового підкомплексу України / І.Ю. Салькова, Л.Л. Фуштей // Глобальні та національні проблеми економіки: Електронний ресурс . – Режим доступу: <http://globalnational.in.ua/archive/22-2018/44.pdf>
16. Фуштей Л.Л. Сучасний стан розвитку м'ясопродуктового підкомплексу України /Л.Л. Фуштей// Форми організації бізнесу, менеджменту і виробництва: Електронний ресурс . – Режим доступу: http://www.vfeu.edu.ua/red_jurn.html
17. Чорноротов О.Г. Аналіз ринку тваринництва та виробництва м'яса та м'ясопродуктів України. //Мясные технологии. – 2011. – №7.– С.25–30.